

بازار شناسی:

بررسی فرصت‌های تجاری و پتانسیل مبادلاتی دو جانبه بین ایران و کشورهای تایلند و فیلیپین

فاطمه مهدی پور و مریم عزیزی

(فوق لیسانس اقتصاد، موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی)

بارانی است و از نوامبر تا نیمه مارس سرد است. کم ارتفاع‌ترین نقطه تایلند، خلیج تایلند است با ارتفاع صفر از سطح دریا و بلندترین نقطه آن Doi Inthanon با ارتفاع ۲۵۷۶ متر از سطح دریا است. ۳۲/۸۸ درصد از اراضی این کشور را اراضی قابل کشت تشکیل می‌دهد. از بلایای طبیعی که این کشور در معرض آن قرار دارد می‌توان به خشکسالی اشاره کرد. مسائلی نظیر آلودگی هوای ناشی از وسائط نقلیه، آلودگی آب ناشی از زباله‌های کارخانه‌ها و زباله‌های طبیعی، جنگل‌زدایی، فرسایش خاک و کاهش تعدد حیات وحش از جمله مسائلی است که این کشور با آن دست به گریبان است. تایلند عضو تعدادی از موافقتنامه‌های بین‌المللی در ارتباط با محیط زیست است؛ در این راستا می‌توان به حمایت لایه اوزون، منع آزمایش‌های هسته‌ای، محافظت از حیات آبی، گونه‌های در معرض خطر و... اشاره کرد.

جمعیت تایلند براساس تخمین سال ۲۰۰۳، ۶۴۲۶۰ هزار نفر است. به دلیل شیوع نسبتاً بالای بیماری ایدز در این کشور، برآوردها به گونه‌ای صورت گرفته است که این عامل نیز لحاظ شود. این امر می‌تواند منجر به برآورد رقمی پایین‌تر برای امید به زندگی و میزان رشد جمعیت و رقمی بالاتر برای مرگ و میر نوزادان و میزان مرگ و میر شود. میزان رشد جمعیت در این کشور در سال ۲۰۰۳،

در این متن ساختار اقتصادی، بازرگانی دو کشور تایلند و فیلیپین مورد بررسی قرار گرفته، و رابطه تجاری ایران با این دو کشور واقع در شرق آسیا بررسی شده است.

۱- تایلند

موقعیت کشور تایلند

پادشاهی متحد تایلند در نیمه قرن چهاردهم میلادی تشکیل شد. این کشور که تا سال ۱۹۳۹ به نام «سیام» خوانده می‌شد تنها کشور جنوب شرقی آسیاست که در هیچ دوره زمانی تحت نفوذ کشورهای اروپایی نبوده است. در سال ۱۹۳۲، طی انقلاب صلح‌آمیزی، حکومت تبدیل به مشروطه سلطنتی شد. تایلند در جنوب شرقی آسیا واقع است. این کشور با دریای آندامان و خلیج تایلند دارای مرز آبی است و در جنوب شرقی کشور برمه قرار دارد. مساحت کل آن ۵۱۴ هزار کیلومتر مربع است. کشورهای برمه، کامبوج، لائوس، و مالزی همسایگان این کشور هستند. تایلند، بیشترین مرز خشکی را با کشور برمه (به طول ۱۸۰۰ کیلومتر) و کمترین مرز را با مالزی (۵۰۶ کیلومتر) داراست. آب و هوای این کشور از نیمه ماه مه تا سپتامبر استوایی، گرم و

۰/۹۵ درصد بوده است. میزان موالید برابر ۱۶/۳۷ تولد (در هر هزار نفر جمعیت) و میزان مرگ و میر برابر ۶/۸۶ مورد (در هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت) است. امید به زندگی در بدو تولد حدود ۷۱/۲۴ سال است؛ این رقم برای مردان ۹۶/۰۷ و برای زنان ۷۳/۵۳ سال است. نژادهای مختلفی در تایلند زندگی می‌کنند؛ نژاد تایلندی ۷۵ درصد کل جمعیت را در بر می‌گیرد؛ پس از آن نژاد چینی با ۱۴ درصد قرار دارد. ۱۱ درصد جمعیت این کشور آمیزه‌ای از نژادهای گوناگون است. حدود ۹۵ درصد مردم تایلند بودایی هستند؛ سایر ادیان عبارت‌اند از مسلمان: ۱/۸ درصد، مسیحی: ۰/۵ درصد، هندو: ۰/۱ درصد، و غیره در حدود ۰/۶ درصد.

مردم تایلند به زبان تایلندی صحبت می‌کنند؛ انگلیسی زبان دوم آن‌هاست. در عین حال گویش‌ها و لجه‌های مختلف منطقه‌ای و قومی در این کشور رواج دارد. براساس برآورد انجام شده در سال ۲۰۰۳، ۹۶ درصد جمعیت بالاتر از ۱۵ سال این کشور با سوادند که این رقم برای مردان ۹۷/۵ درصد و برای زنان ۹۴/۶ درصد است.

تایلند دارای ۷۶ استان و بانکوک پایتخت آن است. شماری از موافقتنامه‌های بین‌المللی که کشور تایلند در آن‌ها عضویت دارد به قرار زیر است: آپک، آسه - آن، اسکاپ، G.۷۷، OIC (عضو ناظر)، WIPO، سازمان تجارت جهانی و...

بررسی اجمالی ساختار اقتصادی تایلند

تایلند دارای نظام آزاد سرمایه‌داری است؛ در این کشور از سرمایه‌گذاری‌های خارجی به گرمی استقبال می‌شود. صادرات تایلند بیشتر شامل کامپیوتر و ابزار الکتریکی است. در فاصله سال‌های ۱۹۸۵-۹۵ میلادی یکی از بالاترین میزان‌های رشد اقتصادی در سطح جهان را داشت (به طور متوسط سالیانه ۹ درصد). اما افزایش فشارهای سودجویانه بر نقدینگی تایلند به سال ۱۹۹۷ منجر به وقوع بحران مالی شد و ضعف نظام مالی در این کشور را آشکار کرد. این امر سبب شد که دولت وقت اقدام به شناورسازی «بات» (واحد پول تایلند) کند. برای مدت زمان طولانی نرخ مبادله به میزان ۲۵ بات در مقابل یک دلار آمریکا تثبیت شده بود و شناورسازی آن سبب شد که در ژانویه ۱۹۹۸، نرخ مبادله به کمترین مقدار خود، ۵۶ بات در مقابل یک دلار آمریکا، برسد. در سال مذکور تولید ناخالص داخلی تایلند با رشد منفی ۱۱ درصدی مواجه شد (جدول ۱).

در این مرحله، تایلند وارد یک مرحله بهبود نسبی شد و در سال‌های

۱۹۹۹ و ۲۰۰۰ از رشد اقتصادی به ترتیب چهار و پنج درصدی برخوردار شد؛ این امر بیشتر به علت عملکرد قوی صادراتی این کشور بود. میزان تورم، عموماً در این کشور پایین است؛ البته، در سال ۱۹۹۸ به علت مشکلات ناشی از وقوع بحران مالی، میزان تورم در این کشور نسبتاً بالا بود؛ در سال ۲۰۰۲ حدود ۱ درصد بوده است.

تایلند دارای ۳۳/۴ میلیون نیروی کار است که بیشتر در بخش

جدول (۲)- ارزش افزوده بخش‌های مختلف اقتصادی در کشور تایلند

طی سال‌های ۱۹۹۸-۲۰۰۱				
شرح	۱۹۹۸	۱۹۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱
ارزش افزوده بخش کشاورزی (درصدی از تولید ناخالص داخلی)	۱۲	۱۱	۱۰	۹
ارزش افزوده بخش صنعت (درصدی از تولید ناخالص داخلی)	۳۸	۳۹	۴۰	۴۲
ارزش افزوده بخش خدمات (درصدی از تولید ناخالص داخلی)	۵۰	۵۰	۴۹	۴۹

منبع: همان.

کشاورزی و خدمات شاغل‌اند؛ ۵۴ درصد نیروی کار در بخش کشاورزی، ۳۱ درصد در بخش خدمات و ۱۵ درصد در بخش صنعت فعالیت دارند. میزان بیکاری در سال ۲۰۰۲، ۲/۹ درصد اعلام شده است. صنایع این کشور بیشتر شامل جهانگردی، منسوجات و پوشاک، نوشیدنی‌ها، دخانیات، صنایع سبک نظیر جواهرات، قطعات و متفرعات الکتریکی، کامپیوتر و قطعات آن، مدارهای یکپارچه و... است. شایان ذکر است که این کشور دومین تولیدکننده تنگستن و سومین عرضه‌کننده قلع در سطح جهان است. میزان رشد صنعت حدود سه درصد است.

میزان تولید برق در سال ۲۰۰۱، ۹۷/۶ میلیارد کیلووات ساعت بوده است؛ ۹۱/۳ درصد منابع تولید برق را سوخت‌های فسیلی، ۶/۴ درصد را منابع آبی و ۲/۳ درصد را سایر منابع (به غیر از هسته‌ای) تشکیل می‌دهند. مصرف برق در سال مذکور ۹۰/۹۱ میلیارد کیلووات ساعت بوده و امکان صادرات ۲۰۰ میلیون کیلووات ساعت برق وجود داشته است. تایلند اندکی نفت و گاز نیز دارد، اما از آنجا که مصرف داخلی این دو محصول بیش از میزان تولید آن است، به طور خالص واردکننده این دو کالا است. محصولات کشاورزی تایلند بیشتر در برگیرنده برنج، کائوچو، ذرت، نیسکر، نارگیل و سویاست.

بررسی وضعیت تجارت خارجی کشور تایلند

شرکای مهم تجاری تایلند برای دوره زمانی ۲۰۰۱-۱۹۹۷ به ترتیب در جداول (۳) و (۴) آمده است. ملاحظه می‌شود که در سال ۲۰۰۱، ۱۰ شریک مهم صادراتی تایلند سهمی بالغ بر ۶۹/۳ درصد از کل صادرات این کشور را به خود اختصاص داده‌اند؛ این در حالی است که مجموع سهم سه شریک نخست (آمریکا، ژاپن و سنگاپور) بیش از ۴۰ درصد است. ۱۰ شریک مهم وارداتی تایلند در سال ۲۰۰۱ بالغ بر ۶۵/۸ درصد کل واردات این کشور بوده است. در سال مذکور، سه شریک نخست تایلند ۴۰ درصد کل واردات این کشور را به خود اختصاص داده‌اند.

اقدام مهم صادراتی و وارداتی تایلند در سال ۲۰۰۱ به ترتیب در

جدول (۱)- برخی اطلاعات اساسی در رابطه با کشور تایلند طی سال‌های ۱۹۹۸-۲۰۰۲

شرح	۱۹۹۸	۱۹۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱	۲۰۰۲
تولید ناخالص داخلی (میلیون دلار - به قیمت جاری)	۱۱۵۸۴۸/۵۹	۱۲۲۳۳۷/۸۰	۱۲۰۹۶۸/۰۶	۱۱۵۳۰۹/۴۵	۱۲۴۴۰۷/۲۵
رشد تولید ناخالص داخلی (درصد سالانه)	-۱۱	۴	۵	۲	۵
درآمد ناخالص ملی سرانه (دلار)	۲۰۸۰	۱۹۸۰	۲۰۳۰	۱۹۶۰	۱۹۸۰
کل جمعیت (نفر)	۵۹۹۹۳۵۰۰	۶۰۲۴۵۸۰۰	۶۰۷۲۸۰۰۰	۶۱۱۸۳۹۰۰	۶۱۶۱۲۸۴۰
امید به زندگی در بدو تولد (سال)	۰۰۰	۰۰۰	۶۹	۶۹	۶۹
میزان تورم (درصد)	۹	-۴	۱	۲	۱
صادرات کالاها و خدمات (درصد از تولید ناخالص داخلی)	۵۹	۵۸	۶۷	۶۶	۶۵
واردات کالاها و خدمات (درصد از تولید ناخالص داخلی)	۴۳	۴۶	۵۸	۶۰	۵۸

منبع: World Development Indicators

کد کالا	شرح کالا	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱
17-119	برنج سفید بلند با برنج اخیل سفید و برنج سفید با برنج سفید	136197	136257	136292	136347	136382
05-332	شیر گاو و شیر گاو خشک شده و شیر گاو تر (شیر گاو تر با شیر گاو خشک شده)	88	88	88	88	88
231370	محصولات نفتی در حالت مایع (به استثنای نفت خام و گاز طبیعی)	23	23	23	23	23
05-181	ماهی و آبزیان و محصولات ماهی (به استثنای ماهی خشک و نمک پخته)	203	203	203	203	203
05-33	شکر و شکر سفید و شکر قهوه ای و شکر ذراتی و شکر مایع	133	133	133	133	133
28-24	گازهای فشرده و سرد شده و گازهای سرد شده	787	787	787	787	787
231373	محصولات نفتی در حالت جامد (به استثنای نفت خام و گاز طبیعی)	787	787	787	787	787
05-111	محصولات کشاورزی (به استثنای حبوبات و حبوبات خشک و حبوبات نمک پخته)	787	787	787	787	787
28-24	گازهای فشرده و سرد شده و گازهای سرد شده	787	787	787	787	787
28-24	گازهای فشرده و سرد شده و گازهای سرد شده	787	787	787	787	787
28-24	گازهای فشرده و سرد شده و گازهای سرد شده	787	787	787	787	787
28-24	گازهای فشرده و سرد شده و گازهای سرد شده	787	787	787	787	787
28-24	گازهای فشرده و سرد شده و گازهای سرد شده	787	787	787	787	787

سبع هکتار

X_{AK} : صادرات کالای K از کشور A به جهان
 M_{BK} : واردات کالای K به کشور B از جهان

این شاخص برای ارزیابی جریان های تجاری که هنوز شکل نگرفته است، مشابهت بین صادرات و واردات دو کشور را مورد بررسی قرار می دهد. برداری از صادرات کشور A را با برداری از واردات کشور B در نظر می گیریم. هرچه مشابهت بین این دو بردار بیشتر باشد؛ پتانسیل صادرات کشور A به B بیشتر خواهد بود. با بکارگیری تحلیل بردارها، هرچه کسینوس زاویه بین دو بردار به ۱ نزدیکتر باشد، دو بردار از مشابهت بیشتری برخوردارند. هرچه مقدار زاویه کوچکتر باشد، نشان دهنده آن است که ترکیب کالایی صادرات کشور A مشابهت بیشتری با ترکیب کالایی واردات کشور B دارد. از سوی دیگر، وجود زاویه بزرگ بین این دو بردار نشانگر آن است که ساختار صادرات کشور A مشابهت کمی با ساختار وارداتی کشور B دارد. این شاخص معیاری از تشابه کالایی در ساختار تجارت دو کشور است. مقدار این شاخص بین صفر و یک قرار دارد؛ هرچه به یک نزدیکتر باشد، پتانسیل تجاری افزایش می یابد. در حالت حدی، چنانچه زاویه بین دو بردار برابر صفر باشد، کسینوس زاویه برابر یک می شود که نمایانگر تشابه کامل بین صادرات کشور A و واردات کشور B است. حالت حدی دیگر آن است که دو بردار بر هم عمود باشند و تشکیل زاویه ۹۰ درجه بدهند. در این حالت کسینوس زاویه برابر صفر می شود که نشانگر نبود هیچ اکمال تجاری بین دو کشور A و B است.

در اینجا برای محاسبه درجه اکمال بین دو کشور ایران و تایلند، از کد نظام هماهنگ (HS) در سطح دو رقمی استفاده شده است (جدول ۱۳). اطلاعات مربوط به سال ۲۰۰۱ است. مقدار به دست آمده شاخص، ۰/۳۸، معرف آن است که درجه اکمال بین دو کشور چندان بالا نیست؛ البته، مقدار مذکور، امکان وجود فعالیت های تجاری را در آینده نقض نمی کند.

درجه اکمال بین ایران و تایلند در سطح کد دو رقمی HS

$$\text{Cos}(X_A, M_B) = \frac{\sum M_{BK} * X_{AK}}{(\sum X_{AK}^2 * \sum M_{BK}^2)^{1/2}} = 0.38$$

فرصت های تجاری و امکان توسعه روابط تجاری بین ایران و تایلند همانگونه که در بخش روابط تجاری بین دو کشور ایران و تایلند ملاحظه شد، روابط بین دو کشور در سطح پایینی قرار دارد و بررسی های انجام شده و محاسبه پتانسیل های صادراتی و وارداتی، نشان دهنده آن است که می توان حجم تجارت فی مابین را به نحو قابل ملاحظه ای بهبود بخشید.

جدول (۱۴) و (۱۵) که به ترتیب نشان دهنده اقلام صادراتی ایران به دنیا (تایلند در مقام واردکننده این اقلام) و اقلام صادراتی تایلند به دنیا (ایران در مقام واردکننده آن اقلام) است، به منظور ارائه تصویر روشنی از پتانسیل های تجاری دو کشور و تبیین چارچوبی برای مذاکرات تجاری دو جانبه در سطح کالایی، آمده است.

تحلیل داده ها: ۷۴۷ قلم کالایی صادراتی ایران؛ به ارزش بیش از ۱۰۰ هزار دلار، براساس کد شش رقمی نظام هماهنگ استخراج شده که کشور تایلند واردکننده این اقلام از دنیاست. در یک حالت حدی چنانچه

جدول (۱۱) سهم ایران از تجارت کشور تایلند را نشان می دهد. همانگونه که در جدول مشاهده می شود، سطح روابط دو کشور در حد رضایت بخشی قرار ندارد؛ در سال ۲۰۰۱ سهم ایران از صادرات این کشور، ۰/۶ درصد بوده است. این امر در مورد سهم ایران از واردات این کشور نیز صادق است. سهم ایران از واردات تایلند طی دوره مورد مطالعه روند رو به کاهش را نشان می دهد.

جدول (۱۱): سهم ایران از تجارت تایلند

عنوان	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱
صادرات تایلند به ایران	۲۹۷۳۳	۲۹۹۹۹	۳۰۳۶۶	۳۰۷۳۳	۳۱۰۹۹
فان صادرات تایلند	۲۹۷۳۳	۲۹۹۹۹	۳۰۳۶۶	۳۰۷۳۳	۳۱۰۹۹
سهم ایران از صادرات تایلند (درصد)	۰/۶	۰/۶	۰/۶	۰/۶	۰/۶
واردات از ایران	۲۷۴۶۰۹	۲۷۴۶۰۹	۲۷۴۶۰۹	۲۷۴۶۰۹	۲۷۴۶۰۹
فان واردات تایلند	۲۷۴۶۰۹	۲۷۴۶۰۹	۲۷۴۶۰۹	۲۷۴۶۰۹	۲۷۴۶۰۹
سهم ایران از واردات تایلند (درصد)	۲/۲	۲/۲	۲/۲	۲/۲	۲/۲

موازنه تجاری تایلند با ایران، در جدول (۱۲) ارائه شده است. ملاحظه می شود که موازنه تجاری به زیان ایران (به استثنای سال های ۱۹۹۷ و ۲۰۰۰)، بوده است.

جدول (۱۲): موازنه تجاری تایلند با ایران

عنوان	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱
صادرات تایلند به ایران	۲۹۷۳۳	۲۹۹۹۹	۳۰۳۶۶	۳۰۷۳۳	۳۱۰۹۹
واردات از ایران	۲۷۴۶۰۹	۲۷۴۶۰۹	۲۷۴۶۰۹	۲۷۴۶۰۹	۲۷۴۶۰۹
موازنه تجاری تایلند با ایران	۲۲۲۷۲۴	۲۲۵۳۸۹	۲۲۹۰۵۷	۲۳۲۷۲۴	۲۳۶۳۸۹

توسعه تجارت خارجی

برای مقایسه ترکیب کالایی جریان های تجاری بین کشورها می توان معیارهای مختلفی را بکار گرفت. وجه مشترک این معیارها این است که شدت اکمال تجاری بین دو کشور را محاسبه می کنند. در اینجا از شاخص Cosine برای اندازه گیری درجه اکمال تجارت بین کشورهای ایران و تایلند استفاده شده است. این شاخص یکی از متداول ترین روش ها برای برآورد شدت صادرات و واردات بین کشورها، محاسبه کسینوس زاویه بین دو بردار صادرات کشور A و واردات کشور B است.

$$\text{Cos}(X_A, M_B) = \frac{\sum X_{AK} * M_{BK}}{(\sum X_{AK}^2 * \sum M_{BK}^2)^{1/2}}$$

جدول (۱۴). واردات ایران - صادرات فیلیپین

Table with 6 columns: شرج کالا, صادرات ایران, واردات فیلیپین, پتانسیل ساده, پتانسیل (%۳۰), and Amount. Rows include categories like 'قسمت اول - حیوانات زنده' and 'قسمت دوم - محصولات نباتی'.

مسج همان

* واردات ایران و صادرات فیلیپین براساس اقلام بالای ۵۰ هزار دلار است.

جدول شماره (۱۵) - واردات ایران - صادرات تایلند (سال ۲۰۰۱)

Table with 6 columns: شرج کالا, واردات ایران, صادرات تایلند, پتانسیل ساده, پتانسیل (%۳۰), and Amount. Rows include categories like 'قسمت اول - حیوانات زنده' and 'قسمت دوم - محصولات نباتی'.

سج PC-TAS

* هر جدول فراموشی به واردات بالای ۱۰۰ هزار دلار ایران و صادرات بالای ۱۰۰ هزار دلار تایلند زود شده است.

جدول (۱۳) صادرات ایران به دنیا و واردات تایلند از دنیا در سال ۲۰۰۱

Table with 7 columns: شرح کالا, صادرات ایران به دنیا, واردات تایلند, صادرات ایران به تایلند, واردات تایلند از دنیا, صادرات ایران به تایلند, and Amount. Rows include categories like 'قسمت اول - حیوانات زنده' and 'قسمت دوم - محصولات نباتی'.

جدول (۱۳) - واردات ایران

Table with 7 columns: شرح کالا, واردات ایران, صادرات ایران, صادرات ایران به تایلند, واردات تایلند از دنیا, صادرات ایران به تایلند, and Amount. Rows include categories like 'قسمت اول - حیوانات زنده' and 'قسمت دوم - محصولات نباتی'.

سج PC-TAS

کشور تایلند کلیه نیازهای وارداتی خود را از اقلام صادراتی ایران تامین کند، پتانسیل ایران به این کشور به رقم قابل ملاحظه ۶۷۷۴/۴ میلیون دلار خواهد رسید. لیکن با توجه به ضرورت حفظ شرکای مهم تجاری

و تنوع آن‌ها، و همچنین سایر ملاحظات، پتانسیل صادراتی ایران بر مبنای ۳۰ درصد ارزش کل پتانسیل مورد محاسبه قرار گرفته که بالغ بر ۲۰۳۲/۳ میلیون دلار می‌شود. رقم مذکور ۱۰ برابر ارزش فعلی صادرات ایران به تایلند (۲۲۸/۳ میلیون دلار) است.

به منظور بهره‌برداری مناسب‌تر، این اقلام براساس گروه‌های کالایی (فصول مندرج در کتاب قانون صادرات و واردات ایران، سال ۱۳۸۲) طبقه‌بندی و پتانسیل‌های هر گروه محاسبه شده است.

طبقه‌بندی مذکور نشان می‌دهد در میان گروه‌های کالایی صادراتی ایران که کشور تایلند نیز واردکننده آن است، بالاترین پتانسیل به گروه محصولات معدنی تعلق دارد؛ پس از آن گروه‌های فلزات معمولی و محصولات صنایع شیمیایی قرار دارند که باید در اولویت مذاکرات تجاری دو جانبه قرار گیرند.

همچنین به منظور شناسایی توانایی‌های صادراتی کشور تایلند و امکان توسعه واردات ایران از این کشور، مجموعه اقلام صادراتی تایلند به دنیا، که در عین حال ایران واردکننده آن کالاها نیز است، در جدول (۱۵) براساس کد شش رقمی نظام هماهنگ استخراج و پتانسیل آن‌ها محاسبه شده است. نتایج داده‌ها نشان می‌دهد که تایلند ۱۴۷۴ قلم کالای صادراتی دارد که ایران نیز واردکننده آن‌هاست. اقلام جدول (۱۵) نیز مانند جدول (۱۴) براساس گروه‌های مندرج در کتاب قانون صادرات و واردات طبقه‌بندی و تفکیک شده‌اند.

ارزش کل پتانسیل صادراتی تایلند به ایران ۵۰۰۱/۲ میلیون دلار است؛ با استناد لای قلی ارزش پتانسیل ساده، بر مبنای ۳۰ درصد، ۱۵۰۰/۴ میلیون دلار است که حدود چهار برابر رقم فعلی واردات ایران از این کشور، ۳۹۳/۷ میلیون دلار، است. همچنین در میان گروه‌های کالایی صادراتی تایلند به ایران، بالاترین ارزش پتانسیل به گروه ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی تعلق دارد و گروه‌های مواد پلاستیکی و فلزات معمولی در جایگاه بعدی قرار دارند.

نتایج و پیشنهادها

آمار و اطلاعات بدست آمده نشان می‌دهد که حجم روابط تجاری بین ایران و تایلند در سطح نازلی قرار دارد. میانگین صادرات ایران طی سال‌های ۲۰۰۱-۱۹۹۷ به تایلند ۵۸۱/۴ میلیون دلار و میانگین واردات از این کشور طی دوره مذکور ۴۹۳/۳ میلیون دلار بوده است. در حالی که شاخص‌های محاسبه شده نشان می‌دهد که پتانسیل تجاری بین دو کشور (بر مبنای ۳۰ درصد ارزش کل پتانسیل محاسبه شده) رقم قابل توجه ۱۱۷۷۵/۶ میلیون دلار است. در میان اقلام صادراتی ایران به جهان ۷۴۷ قلم کالا (براساس کد شش رقمی نظام هماهنگ) وجود دارد که تایلند واردکننده آن‌هاست؛ همچنین در میان اقلام صادراتی تایلند به جهان ۱۴۷۴ قلم کالا وجود دارد که ایران واردکننده آن‌هاست. این در حالی است که تعداد اقلام صادراتی ایران در حال حاضر (کلیه ارقام مربوط به سال ۲۰۰۱ است) از ۳۳ قلم کالا تجاوز نمی‌کند که ۲۰ قلم آن بالای ۱۰۰ هزار دلار ارزش دارد. برای صادرات تایلند به ایران، نیز بیش از ۱۲۴ قلم کالا وجود ندارد که ۸۰ قلم آن ارزشی بالای ۱۰۰ هزار دلار دارد.

پتانسیل‌های برآورد شده نشان می‌دهد که ایران در گروه‌های کالایی محصولات معدنی، فلزات معمولی و محصولات صنایع شیمیایی و تایلند در گروه‌های کالایی ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی، مواد پلاستیکی، و فلزات معمولی، بالاترین ارقام را دارند (ر.ک به جداول ۱۴ و ۱۵) می‌توانند مذاکرات جدی تجاری خود را در این حیطه آغاز کنند.

موقعیت کلی کشور فیلیپین

کشور فیلیپین در جنوب شرقی آسیا، بین دریای فیلیپین و دریای جنوب چین قرار گرفته و در شرق ویتنام واقع است. فیلیپین در سال ۱۸۹۸ به استقلال رسید و از استعمار کشور اسپانیا رهایی یافت.

پایتخت این کشور شهر مانیل است. دو زبان رسمی انگلیسی و فیلیپینی زبان‌های رایج در این کشور است. هشت زبان محلی نیز در بین مردم رواج دارد. ۸۳ درصد مردم این کشور کاتولیک، ۹ درصد پروتستان، پنج درصد مسلمان و سه درصد بودایی و بقیه پیرو سایر ادیان هستند.

جمعیت فیلیپین در ژوئیه ۲۰۰۳، ۸۴۶۱۹ هزار نفر برآورد شده است؛ میزان رشد جمعیت ۱/۹۲ درصد است. در سال ۲۰۰۳، امید به زندگی در بدو تولد ۶۹/۲۹ سال بود. ۹۵/۹ درصد جمعیت بالای ۱۵ سال دارای سواد خواندن و نوشتن هستند. این رقم در مورد مردها ۹۶، و در مورد زن‌ها ۹۵/۸ درصد است. این کشور در آ.سه. آن. سازمان خواروبار کشاورزی ملل متحد، آنکتاد، بانک جهانی و برخی سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی دیگر، عضو است.

۲- فیلیپین

بررسی اجمالی ساختار اقتصادی فیلیپین

تولید ناخالص داخلی این کشور در سال ۲۰۰۲، ۷۷ میلیارد دلار بود که با میزان رشدی حدود هفت درصد نسبت به سال قبل همراه بوده است. در سال مذکور تولید ناخالص داخلی سرانه بالغ بر ۹۶۴/۱۱۸ دلار برآورد شده است. بخش کشاورزی، صنعت و خدمات به ترتیب ۱۵، ۳۲ و ۵۳ درصد تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهند. جدول (۱) سهم هر یک از بخش‌های اقتصادی فیلیپین در تولید ناخالص داخلی را در فاصله زمانی ۲۰۰۲-۱۹۹۸ نشان می‌دهد. همانگونه که مشاهده می‌شود سهم بخش خدمات در کشور فیلیپین نسبت به سایر بخش‌ها بیشتر است.

جدول (۱) - سهم بخش‌های مختلف در اقتصاد فیلیپین

شرح	۱۹۹۸	۱۹۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱	۲۰۰۲
سهم بخش کشاورزی در تولید ناخالص داخلی	۱۷	۱۷	۱۶	۱۵	۱۵
سهم بخش صنعت در تولید ناخالص داخلی	۳۱	۳۱	۳۱	۳۲	۳۲
سهم بخش خدمات در تولید ناخالص داخلی	۵۲	۵۲	۵۳	۵۳	۵۳

منبع: World Bank

میزان نرخ تورم در سال ۲۰۰۲ حدود پنج درصد بوده است. فیلیپین ۳۳/۷ میلیون نیروی کار دارد که بیشتر، در بخش کشاورزی و خدمات فعالیت دارند؛ ۴۵ درصد نیروی کار در بخش کشاورزی، ۴۰ درصد در بخش خدمات و ۱۵ درصد در بخش صنعت شاغل‌اند میزان

بیکاری در این کشور در سال ۲۰۰۲، ۱۰/۲ درصد بوده است.

از صنایع فعال این کشور می‌توان به نساجی، فرآوری محصولات غذایی، ماهیگیری، صنایع الکترونیک، صنایع شیمیایی، تولید چوب و پالایش نفت اشاره کرد. تولیدات کشاورزی فیلیپین شامل برنج، موز، آناناس، ذرت، نارگیل، نیشکر، تخم مرغ، گوشت دام و ماهی است. در سال ۲۰۰۲ صادرات فیلیپین، ۳۵/۱ میلیارد دلار و واردات آن ۳۳/۵ میلیارد دلار بوده است.

جدول (۲). خصوصیات اقتصادی کشور فیلیپین در سال ۲۰۰۲

تولید ناخالص داخلی	۷۷۰۷۵/۶ میلیون دلار
تولید ناخالص داخلی سرانه	۹۶۴/۱۱۸ دلار
سهم بخش‌های اقتصادی از تولید ناخالص داخلی	کشاورزی ۱۵ درصد، خدمات ۵۳ درصد، صنعت ۳۲ درصد
نرخ تورم	۵ درصد
تعداد نیروی کار	۳۳/۷ میلیون نفر

Worldbank

بررسی وضعیت تجارت خارجی کشور فیلیپین

مهمترین شرکای تجاری فیلیپین در دوره ۲۰۰۱-۱۹۹۷ به ترتیب در جداول (۳) و (۴) آمده است. در سال ۲۰۰۱، ۱۰ شریک مهم صادراتی فیلیپین سهمی بالغ بر ۸۶/۶ درصد کل صادرات این کشور را به خود اختصاص داده‌اند؛ این در حالی است که مجموع سهم سه شریک نخست (ایالات متحده آمریکا، ژاپن، هلند) بیش از ۵۲ درصد بوده است. سهم ۱۰ شریک مهم وارداتی فیلیپین در سال ۲۰۰۱، ۷۱/۹۸ درصد بوده و سه شریک نخست (ژاپن، ایالات متحده آمریکا، جمهوری کره) ۴۳/۷۳ درصد است.

جدول (۴). عمده‌ترین شرکای وارداتی کشور فیلیپین

کشور / سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال
ایالات متحده آمریکا	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
ژاپن	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
جمهوری کره	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
سنگاپور	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
تایوان	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
هنگ کنگ	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
چین	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
مالزی	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
کره جنوبی	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
تایلند	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
مجموع	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹

(میلیون دلار - درصد)

اقدام مهم صادراتی و وارداتی فیلیپین در سال ۲۰۰۱ به ترتیب در جداول (۵) و (۶) آمده است. در سال ۲۰۰۱، ده قلم مهم صادراتی فیلیپین مجموعاً سهمی بالغ بر ۵۸ درصد از کل صادرات این کشور را به خود اختصاص داده‌اند. ده قلم عمده وارداتی، ۴۴ درصد از کل واردات این کشور را تشکیل می‌دهد.

جدول (۵). ده قلم عمده صادراتی فیلیپین در سال ۲۰۰۱

میزان صادرات	شرح کالا	کد کالا
۸۱۸۹۷۳۲	مجموعه‌های ریز الکترونیکی - سایر	۸۵۴۲۸۰
۲۷۲۰۵۹۰	اجزاء و قطعات و متفرعات ماشین‌های خودکار داده‌پرداز و واحدهای آن‌ها	۸۴۷۳۳۰
۲۷۱۳۳۷۹	مجموعه‌های ریز الکترونیکی	۸۵۴۲۱۱
۲۲۲۷۵۳۴	واحدهای ورودی یا خروجی، حی‌محتوی واحد حافظه در همان محفظه - سایر	۸۴۷۱۹۳
۵۸۲۸۷۱	اجزاء و قطعات مجموعه‌های ریز الکترونیکی	۸۵۴۲۹۰
۵۴۹۲۵۱	مدارهای چاپی	۸۵۴۳۰۰
۵۱۸۰۴۳	سایر وسایل نیمه هادی	۸۵۴۱۵۰
۴۸۳۰۸۲	سایر مجموعه‌های ارنایج مورد استفاده در وسایل حمل و نقل زمینی هوایی یا آبی	۸۵۴۴۳۰
۴۶۲۲۰۹	واحدهای ورودی یا خروجی، محتوی واحد حافظه در همان محفظه	۸۴۷۱۹۲
۳۴۰۸۷۱	روغن خام	۱۵۱۳۱۱

منبع: همان.

جدول (۶). عمده‌ترین شرکای صادراتی کشور فیلیپین

کشور / سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال
ایالات متحده آمریکا	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
ژاپن	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
جمهوری کره	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
سنگاپور	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
تایوان	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
هنگ کنگ	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
اینگلستان	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
آلمان	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
مالزی	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
تایلند	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹
مجموع	۲۰۰۱	۱۹۹۹	۱۹۹۷	۱۹۹۵	۱۹۹۳	۱۹۹۱	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۳	۱۹۸۱	۱۹۷۹

(میلیون دلار - درصد)

نشان می‌دهد. اقلام صادراتی بیشتر شامل ترکیبات شیمیایی، فرش، انگور، پنبه و صفحه و ورق‌های مسی و سایر اقلام می‌شود. در حالی که واردات ایران از فیلیپین بیشتر شامل موز، چربی‌ها و روغن‌های حیوانی یا نباتی، موم‌های نباتی، فرآورده‌های غذایی آماده شده، دارو و برخی ترکیبات شیمیایی است.

جدول (۶) صادرات ایران به فیلیپین

شرح کالا	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱
کد کالا	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱
۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱	شرح کالا
۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱	۱۳۹۷
۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱	۱۳۹۷

منبع: همان.

جدول (۶) ده قلم عمده وارداتی فیلیپین در سال ۲۰۰۱

(میلیون دلار)

کد کالا	شرح کالا	میزان واردات
۸۵۴۲۹۰	اجزا و قطعات مجموعه‌های ریز الکترونیکی - سایر	۵۰۰۲۴۰۶
۸۴۷۳۳۰	اجزا و قطعات و متفرعات ماشین‌های خودکار دانه‌بر دازی و واحدهای آن‌ها؛ ماشین‌های قرائت مغناطیسی یا اینتکی.	۲۸۶۰۱۴۶
۲۷۰۹۰۰	نخ خام و روغن حاصل از مواد معدنی فیری، خام	۲۸۲۳۸۹۵
۸۵۴۲۱۱	مجموعه‌های ریز الکترونیکی	۸۷۰۶۲۲
۸۵۱۷۹۰	اجزا و قطعات دستگاه‌های برقی برای نلفن یا نلگراف یا سیم	۷۹۲۰۰۱
۱۰۰۱۹۰	گندم و مخلوط گندم و چاودار "Meslin"	۴۸۴۹۹۱
۸۵۴۴۰۰	مدارهای چاپی	۳۷۷۸۴۰
۸۵۲۹۹۰	اجزا و قطعاتی که معلوم نباشد منحصرآ با اساساً با دستگاه‌های شماره ۸۵۲۵ لغایت ۸۵۲۸ به کار می‌روند	۴۸۳۰۸۲
۸۴۷۹۹۰	اجزا و قطعات ماشین‌آلات - سایر	۲۸۷۴۱۰
۸۵۴۲۸۰	اجزا و قطعات مجموعه‌های الکترونیکی	۱۵۲۳۸۷

جدول (۷) تراز تجاری کشور فیلیپین طی سال‌های ۱۹۹۷-۲۰۰۱

(هزار دلار)

شرح	۱۹۹۷	۱۹۹۸	۱۹۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱
صادرات فیلیپین به دنیا	۲۵۲۷۷۳۶	۲۹۴۹۰۸۰۲	۳۵۰۳۱۳۵۶	۳۸۰۷۲۹۲۸	۳۲۱۴۴۴۵۲
واردات فیلیپین از دنیا	۳۸۵۷۶۲۴	۳۱۵۲۵۹۲۲	۲۲۵۶۴۰۲۲	۳۳۸۰۲۴۸۴	۳۱۳۵۴۴۰
تراز تجاری	-۱۳۲۹۸۸۸	-۲۰۷۳۵۱۹۰	۲۲۴۶۷۳۳۴	۴۲۷۰۴۴۴	۷۹۱۰۴۴

منبع: همان.

سهام فیلیپین از تجارت جهانی

جدول (۸) سهم فیلیپین را از تجارت جهانی نشان می‌دهد که چندان قابل توجه نیست. در سال ۲۰۰۱ سهم این کشور از صادرات دنیا ۰/۵۹ درصد برآورد شده است. در سال‌های ۲۰۰۰-۱۹۹۷ این سهم با افزایش ملایمی همراه بوده ولی در سال ۲۰۰۱ کاهش داشته است. درخصوص واردات طی سال‌های ۲۰۰۱-۱۹۹۷ با کاهش ملایمی همراه بوده و در سال ۲۰۰۱، ۰/۵۳ درصد برآورد شده است.

جدول (۸) سهم کشور فیلیپین از تجارت خارجی دنیا طی سال‌های ۱۹۹۷-۲۰۰۰

(میلیون دلار)

شرح	۱۹۹۷	۱۹۹۸	۱۹۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱
صادرات فیلیپین به دنیا	۲۵۲۳۳	۲۹۴۹۱	۳۵۰۳۱	۳۸۰۷۳	۳۲۱۴۴
کل صادرات به دنیا	۴۹۱۷۲۰۹	۲۹۲۸۷۲۴	۵۱۱۲۳۱۵	۵۶۹۲۲۶۰	۵۳۶۹۵۲۴
سهم فیلیپین از صادرات دنیا (درصد)	۰/۵۱	۰/۵۹۷	۰/۶۸۵	۰/۶۶۹	۰/۵۵۹
واردات فیلیپین از دنیا	۳۸۵۷۶	۳۱۵۲۴	۲۲۵۶۴	۳۳۸۰۲	۳۱۳۵۳
کل واردات دنیا	۵۲۵۵۱۵۱	۵۲۳۰۲۹۰	۵۲۸۳۶۱۷	۶۱۴۹۹۲۷	۵۸۳۵۷۳۲
سهم فیلیپین از واردات دنیا (درصد)	۰/۷۳۴	۰/۶۰۴	۰/۵۵۴	۰/۵۴۸	۰/۵۳۷

منبع: همان.

روابط تجاری ایران و فیلیپین

جداول (۹) و (۱۰) به ترتیب اقلام صادراتی ایران به کشور فیلیپین و واردات از این کشور را در سطح کدهای شش رقمی نظام هماهنگ

جدول (۱۰) واردات ایران از فیلیپین

شرح کالا	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱
کد کالا	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱
۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱	شرح کالا
۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱	۱۳۹۷
۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱	۱۳۹۷

منبع: همان.

جدول (۱۱) سهم ایران از تجارت کشور فیلیپین را نشان می‌دهد. همانگونه که مشاهده می‌شود، سطح روابط دو کشور در سطح مطلوبی قرار ندارد؛ سهم ایران از واردات فیلیپین ۰/۰۰۶ درصد در سال ۲۰۰۱ بوده است.

جدول (۱۱) سهم ایران از تجارت فیلیپین

شرح	۱۹۹۷	۱۹۹۸	۱۹۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱
کل صادرات فیلیپین	۲۵۲۳۳	۲۹۴۹۱	۳۵۰۳۱	۳۸۰۷۳	۳۲۱۴۴
سهم ایران از صادرات فیلیپین (درصد)	۰/۰۰۵	۰/۰۰۶	۰/۰۰۷	۰/۰۰۷	۰/۰۰۷
واردات فیلیپین از ایران	۳۸۵۷۶	۳۱۵۲۴	۲۲۵۶۴	۳۳۸۰۲	۳۱۳۵۳
سهم ایران از واردات فیلیپین (درصد)	۰/۰۰۶	۰/۰۰۶	۰/۰۰۶	۰/۰۰۶	۰/۰۰۶

منبع: همان.

جدول (۱۳). صادرات ایران - واردات فیلیپین

شرح کالا	صادرات ایران	واردات فیلیپین	پتانسیل ساده	پتانسیل (٪۳۰)
قسمت اول - حیوانات زنده، محصولات حیوانی	۶۵۷۵۴	۳۳۴۰۳۴	۱۶۴۳۱	۴۲۲۹/۳
قسمت دوم - محصولات سانی	۵۷۹۷۲۹	۸۱۷۵۹۴	۳۸۱۴۴	۱۱۷۳۲/۲
قسمت سوم - چربی‌ها و روغن‌های حیوانی یا نباتی	۳۳۸۰۳	۱۷۶۶۴	۱۲۷۹۹	۳۸۳۸/۷
قسمت چهارم - محصولات صنایع غذایی، نوشابه‌ها، نگورهای الکلی و سرکه‌ها، توتون و تنباکو و بدل ساخته آن‌ها	۱۹۶۶۲۳۵	۷۷۱۹۹۰	۶۶۱۶۵	۱۹۸۲۳/۵
قسمت پنجم - محصولات معدنی	۳۷۰۴۶	۳۷۱۹۸۱۷	۳۰۹۹۴۵۷	۹۲۹۸۳/۷
قسمت ششم - محصولات صنایع شیمیایی یا صنایع وابسته به آن	۱۶۳۳۴۶	۸۱۲۶۶۷	۱۵۶۹۹۲	۲۷۰۹۷/۶
قسمت هفتم - مواد پلاستیکی و انبساط‌پذیر شده از آن، کاتوئو و انبساط‌پذیر شده از آن	۵۲۸۴۹	۷۳۸۲۸۷	۱۳۱۰۳۰	۳۳۳۰۹
قسمت هشتم - پوست، چرم، پوست‌های نرم و انبساط‌پذیر شده از این مواد، انبساط‌پذیر و برگ ساری، لوازم سفر، کیف‌های دستی	۸۳۶	۲۳۷۹۹	۸۰۹۷	۲۲۲۹/۱
قسمت نهم - چوب و انبساط‌پذیر چوب، فعال چوب، چوب پنبه و انبساط‌پذیر چوب، مصنوعات چرمی یا پنبه‌ای	۹۲۲	۹۶۶۳۳	۵۶۶۲	۱۶۹۸۸/۶
قسمت دهم - خمیر چوب یا سایر مواد الیافی سلولزی کاغذ یا مقوای بازیافتی (آمال و خرد شده ریز)	۱۸۲۰۴۲	۱۰۵۳۴۶	۷۱۳۲	۲۱۳۲۹/۶
قسمت یازدهم - مواد نسجی و مصنوعات از این مواد	۱۰۱۸۰۵	۵۵۹۳۲	۲۰۴۸۹	۱۱۸۳۴/۲
قسمت دوازدهم - کفش، کلاه، چترهای، خرافاتی، عصا، قنداق، سردهم - مصنوعات از سنگ، گچ، سیمان، پشمسور...	۹۶۵۹۲	۹۹۹۹۲	۳۸۹۴۵	۶۱۶۶/۷
قسمت چهاردهم - مروارید طبیعی یا پرورده، سنگ‌های گرانبها یا نیمه گرانبها	۹۷۱	۲۲۵	۲۲۵	۷۳/۵
قسمت پانزدهم - فلزات معمولی و مصنوعات آنها	۳۲۰۰۲۲	۶۶۹۲۱۲	۱۰۳۵۴۹	۳۱۰۶۲/۷
قسمت شانزدهم - ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی، ادوات برقی	۷۸۰۹۱	۶۶۸۲۸۰	۷۴۸۲۳	۳۲۱۹۱/۹
قسمت هجدهم - وسائط نقلیه زمینی، هوایی، آبی و تجهیزات ترابری مربوط به آنها	۶۶۲۸۱	۶۶۸۴۹۸	۵۸۷۴۴	۱۷۶۲۹/۲
قسمت نوزدهم - آلات و دستگاه‌های اپتیک، عکاسی و تصویربرداری، آلات و مصنوعات گوناگون	۱۶۶۶	۲۲۲۳۶	۱۵۶۴	۲۶۹/۲
مجموع	۲۱۹۴۵۷۲۹	۱۵۹۹۸۱۲۸	۳۸۹۴۶۹	۷۱۹۰۰/۱

منبع: همان

* صادرات ایران و واردات فیلیپین براساس اعلام بالای ۵۰ هزار دلار است.

موازنه تجاری ایران با فیلیپین در جدول (۱۲) ارائه شده است. ملاحظه می‌شود که در سال‌های ۲۰۰۰-۱۹۹۷ این میزان مثبت بوده و در سال ۲۰۰۱ منفی شده است؛ در ضمن دارای روند کاهش تدریجی نیز بوده است. این مطلب نشان دهنده این موضوع است که در دوره مورد بررسی موازنه تجاری با فیلیپین به زیان ایران گرایش داشته است.

جدول (۱۲). موازنه تجاری ایران با فیلیپین

شرح	۱۹۹۷	۱۹۹۸	۱۹۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱
صادرات ایران به فیلیپین	۱۶۱۴۷	۱۵۹۴۸	۵۰۳۲	۳۵۰۴	۲۱۴۳
واردات ایران از فیلیپین	۱۴۴۲	۱۸۹۶	۱۷۲۶	۶۲۷	۵۱۵
موازنه تجاری ایران با فیلیپین	۱۴۷۰۵	۱۴۰۴۲	۳۳۰۸	۲۸۵۵	۲۰۰۷

منبع: همان

فرصت‌های تجاری و امکان توسعه روابط تجاری ایران و فیلیپین نتایج بررسی‌های مقدماتی نشان می‌دهد بالغ بر ۹۵۵ قلم کالای صادراتی ایران براساس کد شش رقمی نظام هماهنگ (دارای ارزشی بالاتر از ۵۰ هزار دلار) بوده است که فیلیپین نیز واردکننده این اقلام از دنیاست. در یک حد نهایی چنانچه کشور فیلیپین مجموعه نیازهای وارداتی خود را از اقلام صادراتی ایران تامین کند، پتانسیل صادراتی ایران به فیلیپین به رقم ۳۸۹۴/۶۶۹ میلیون دلار خواهد رسید. لیکن با توجه به ضرورت حفظ شرکای مهم تجاری و تنوع آن‌ها و سایر ملاحظات پتانسیل صادراتی ایران بر مبنای ۳۰ درصد ارزش کل پتانسیل مورد محاسبه قرار گرفته که بالغ بر ۴۰۱/۱۱۶۸ میلیون دلار است. رقم مذکور در مقایسه با ارزش فعلی صادرات ایران به فیلیپین (۲/۱ میلیون دلار)، به بیش از ۵۰۰ برابر خواهد رسید.

به منظور بهره‌برداری مناسب‌تر تجار و صاحبان صنایع، بخش‌های مختلف این اقلام براساس گروه‌های کالایی (فصول مندرج در کتاب قانون صادرات و واردات ایران در سال ۱۳۸۲) طبقه‌بندی و پتانسیل‌های گروه کالایی محاسبه شده است (جدول ۱۳). طبقه‌بندی مذکور نشان می‌دهد که در میان گروه‌های کالایی صادراتی ایران که فیلیپین نیز واردکننده آن است، بالاترین پتانسیل به گروه محصولات معدنی تعلق دارد و بعد از آن گروه‌های محصولات صنایع شیمیایی یا صنایع وابسته به آن و فلزات معمولی قرار دارند که می‌توان این گروه‌ها را در مذاکرات تجاری دو جانبه مورد نظر قرار داد.

همچنین به منظور شناسایی توانایی‌های صادراتی کشور فیلیپین و امکان توسعه واردات ایران از این کشور، مجموعه اقلام صادراتی فیلیپین به دنیا که در عین حال ایران واردکننده آن کالاها نیز است برای دستیابی به پتانسیل وارداتی ایران از فیلیپین محاسبه شده است (جدول ۱۴). نتایج نشان می‌دهد که ۸۶۲ قلم کالای صادراتی در میان اقلام صادراتی فیلیپین به جهان یافت می‌شود که ایران نیز واردکننده آن است. ارزش کل پتانسیل صادراتی فیلیپین به ایران ۴۱۱۸/۹۶۶ میلیون دلار و ارزش پتانسیل ساده بر مبنای ۳۰ درصد،

جدول (۱۴). واردات ایران - صادرات فیلیپین

شرح کالا	صادرات ایران	واردات فیلیپین	پتانسیل ساده	پتانسیل (٪۳۰)
قسمت اول - حیوانات زنده، محصولات حیوانی	۷۳۱	۲۷۴۲	۷۳۱	۲۱۹۱/۳
قسمت دوم - محصولات سانی	۳۱۲۱۶	۶۹۹۷۶	۳۵۵۲	۱۳۶۵/۶
قسمت سوم - چربی‌ها و روغن‌های حیوانی یا نباتی	۲۸۲۱۶	۳۵۶۰۴۱	۱۹۳۲۹	۵۷۸۳/۷
قسمت چهارم - محصولات صنایع غذایی، نوشابه‌ها، نگورهای الکلی و سرکه‌ها، توتون و تنباکو و بدل ساخته آن‌ها	۳۳۰۴۲۲	۱۲۰۲۰۸	۲۰۶۲۶	۱۲۱۸۷/۸
قسمت پنجم - محصولات معدنی	۵۲۵۹	۱۰۳۷۹۷	۲۰۲۷۸	۶۲۱۱/۴
قسمت ششم - محصولات صنایع شیمیایی یا صنایع وابسته به آن	۶۲۸۰۸	۱۹۶۳۷۷	۱۰۵۳۲۲	۳۱۶۸۹/۶
قسمت هفتم - مواد پلاستیکی و انبساط‌پذیر شده از آن، کاتوئو و انبساط‌پذیر شده از آن	۳۹۷۲۶۱	۱۶۳۱۳۸	۶۳۳۴۶	۱۹۰۱۸/۲
قسمت هشتم - پوست، چرم، پوست‌های نرم و انبساط‌پذیر شده از این مواد، انبساط‌پذیر و برگ ساری، لوازم سفر، کیف‌های دستی	۱۱۴۹۹۹	۷۰۶۸۵	۵۹۹۸۰	۱۷۹۹۴
قسمت نهم - چوب و انبساط‌پذیر چوب، فعال چوب، چوب پنبه و انبساط‌پذیر چوب، مصنوعات چرمی یا پنبه‌ای	۳۸۲۹۱	۹۴۱۶۵	۲۵۲۵	۷۵۷/۵
قسمت دهم - خمیر چوب یا سایر مواد الیافی سلولزی کاغذ یا مقوای بازیافتی (آمال و خرد شده ریز)	۱۰۷۲۸۹	۸۷۱۳۹	۳۹۶۲۲	۱۱۸۹۰/۲
قسمت یازدهم - مواد نسجی و مصنوعات از این مواد	۶۰۴۶	۸۶۵۲	۲۸۲۰	۸۳۶
قسمت دوازدهم - کفش، کلاه، چترهای، خرافاتی، عصا، قنداق، سردهم - مصنوعات از سنگ، گچ، سیمان، پشمسور...	۲۲۵	۲۵۰۳۳	۳۳۵	۱۰۳/۵
قسمت چهاردهم - مروارید طبیعی یا پرورده، سنگ‌های گرانبها یا نیمه گرانبها	۳۹۲	۱۱۷۶	۲۷۶	۸۲/۸
قسمت پانزدهم - فلزات معمولی و مصنوعات آنها	۲۱۳۶۵۵	۴۷۷۰۶۱	۹۱۲۷۵	۲۷۲۸۲/۵
قسمت شانزدهم - ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی، ادوات برقی	۳۸۸۸۳۴	۲۲۸۵۲۱۹	۱۱۰۸۳۲	۳۲۲۹۴/۳
قسمت هجدهم - وسائط نقلیه زمینی، هوایی، آبی و تجهیزات ترابری مربوط به آنها	۷۷۷۰۴۷	۷۱۰۵۶۰	۳۶۳۷۷۲	۱۰۹۱۳/۱۹
قسمت نوزدهم - آلات و دستگاه‌های اپتیک، عکاسی و تصویربرداری، آلات و مصنوعات گوناگون	۳۱۸۵۱	۶۷۵۸۸۷	۸۷۳۵۲	۲۶۲۰۵/۹
مجموع	۱۲۷۸۵۱۳	۵۲۷۲۰۳۴	۶۰۹۷۵	۳۰۴۸۲/۲

منبع: همان

* واردات ایران و صادرات فیلیپین براساس اعلام بالای ۵۰ هزار دلار است.

حالی است که تعداد اقلام صادراتی و وارداتی ایران به / از فیلیپین در سال ۲۰۰۱ از ۱۵ قلم کالا تجاوز نکرده است. پتانسیل مبادلاتی برآورد شده نشان می‌دهد که ایران در گروه‌های کالایی محصولات معدنی، محصولات صنایع شیمیایی و فلزات معمولی و فیلیپین در گروه‌های کالایی ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی، وسائط نقلیه و چربی‌ها و روغن‌های حیوانی یا نباتی بالاترین پتانسیل مبادلاتی را نشان می‌دهند.

منابع تایلد:

1. IMF, "Thailand Statistical Appendix", IMF Country Report, December 2003.
2. "The Politics of Economic Reform in Thailand: Crisis and Compromise", Allen Hicken, University of Michigan at Ann Arbor - Political Science, January 2004.
3. Sussangkarn Chalongphob, "Economic Crisis and Recovery in Thailand: The Role of the IMF", Thailand Development Research Institute,
4. www.worldbank.org.
5. www.cia.gov.
6. PC-TAS (Trade Analysis System), 2002.
7. World Development Indicators, 2003.
8. <http://www.odci.gov/cia/publications/factbook/geos/th.html>.

۱۲۳۵/۶۹ میلیون دلار است که ۲۰۰ برابر رقم فعلی واردات ایران از کشور مذکور (۵/۱۵۰ میلیون دلار) است. در میان گروه‌های کالایی صادراتی فیلیپین که ایران نیز واردکننده آن‌هاست، بالاترین ارزش پتانسیل به گروه ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی تعلق دارد و گروه‌های وسائط نقلیه زمینی، هوایی، آبی و چربی‌ها و روغن‌های حیوانی یا نباتی در جایگاه دوم و سوم قرار دارند.

منابع فیلیپین:

1. Country Paper: Philippines, Economic and Social Commissions for Asia and Pacific, November 1998.
2. "Economic Growth, Development Policy and the Environment in the Philippines", Ian Coxhead and Sisiya Jayasurya; staff paper No. 430, May 2001.
3. www.world Bank.org
- 4- PC-TAS.
- 5- www.cia.gov.
- 6- World Development Indicators 2003.

نتایج و پیشنهادها

آمار و اطلاعات نشان می‌دهد که حجم روابط تجاری ایران و فیلیپین در سطح پایینی قرار دارد. میانگین صادرات ایران به فیلیپین در سال‌های ۲۰۰۱-۱۹۹۷، ۸/۵۵ میلیون دلار و میانگین واردات از این کشور ۲/۱۷ میلیون دلار بوده است. براساس شاخص‌های محاسبه شده پتانسیل تجاری بین دو کشور (بر مبنای ۳۰ درصد ارزش کل پتانسیل محاسبه شده) رقم قابل توجه ۲۴۰۴ میلیون دلار است. در میان اقلام صادراتی ایران به جهان ۹۵۵ قلم کالا (براساس کد شش رقمی نظام هماهنگ وجود دارد که فیلیپین واردکننده آن‌هاست؛ همچنین در میان اقلام صادراتی فیلیپین به جهان ۸۶۲ قلم کالا وجود دارد که ایران واردکننده آن‌هاست. این در